

دانشگاه تهران
مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی
بخش تحقیقات روستائی

خلاصه گزارش تحقیقاتی مربوط به بررسی
اجتماعی و اقتصادی شرکت سهامی زراعی

رضایپهلوی

(قصر شیرین)

شرکت سهامی زراعی

رضا پهلوی

فصل اول :

چگونگی تشکیل شرکت

فصل دوم :

بررسی وضع اقتصادی دهات حوزه عمل ، خانوارنمونه

شرکت .

فصل سوم :

بررسی مسائل و مشکلات شرکت .

فصل اول : چگونگی تشکیل شرکت

۱- مقدمات تشکیل :

شرکت سهامی زراعی رضا پهلوی بعنوان دومین شرکت در تاریخ ۲۵/۳/۴۷ تا سهیم شده و از ۶ روز بعد عملاً فعالیت‌های خود را آغاز کرد. مطالعات مقدماتی اندکی قبل از تشکیل آن از طریق اعزام کارشناس و با استفاده از نظریات چند تن از مطلعین محلی انجام شده است. در انتخاب این دهات بطور کلی عواملی مثل مجاورت مکانی، یکسانی شرایط اقلیمی و تشابه خصوصیات فرهنگی مورد نظر بود.

۲- دهات حوزه عمل :

تعداد دهات حوزه عمل شرکت سهامی زراعی رضا پهلوی که کلیه آنها از توابع بخش سرپل ذهاب است ۱۰ فقره میباشد.

۳- ارزیابی :

در این منطقه پس از اینکه هم‌اکنون ۳۰۰۰ موم ارزیابی تعیین شد ارزش اراضی در کلیه دهات عضو شرکت به میزان واحدی تعیین گردید و یک هکتار زمین آبی در این منطقه ۴۰۰۰ ریال و یک هکتار زمین دیم برابر با ۲۰۰۰ ریال قیمت گذارده شد. این ارقام به گفته اهالی با ارزش اراضی در منطقه اختلاف دارد و ارزش کنونی آن بیش از مقدار تعیین شده است. در این ارزیابی مرغوبیت زمین در نظر گرفته نشده است. در برخی از دهات اراضی تپه و کوه هم در سهام منظور شده و ارزش آن بهمان میزان زمینهای

دشت تعیین شده است . مسئله ای که اکنون وجود دارد این است که سهامداران هنگام اجرای قانون اصلاحات ارضی زمین خود را کمتر از میزان واقعی اعلام کردند و سند مالکیت آنان با توجه بمیزان واقعی اراضی هر کدام صادر نشده است و با تشکیل شرکت ، عملاً عایدی برخی از افراد کاهش یافته است .

۴- ارکان شرکت :

الف : مجمع عمومی :

اولین جلسه مجمع عمومی دارندگان سهام شرکت در ۲۵ خرداد ماه تشکیل گردید و در این جلسه اعضاء اصلی و علی البدل و بازرس - انتخاب شدند . تا زمان مطالعه ما (آذرماه ۴۸) یکبار جلسه مجمع عمومی فوق العاده تشکیل گردید . از نظر ایجاد ارتباط و میزان پیوستگی مردم با مجمع عمومی و اظهار عقیده و فکر باید گفت که اهالی بنابه شرایط خاص اقتصادی و اجتماعی حاکم بر آنها در طی مدت زمان طولانی تا حدودی سهامت خود را از دست داده اند و در مقابل تصمیمات مسئولین شرکت تقریباً تابع محض بحساب می آیند . بهمین جهت عده قابل ملاحظه ای - معتقدند که نظرات آنان در صورت اظهار هم مورد توجه قرار نمیگیرد .

ب : هیأت مدیره :

انتخاب اعضاء هیأت مدیره شرکت هنگام تشکیل اولین مجمع عمومی صورت گرفت باین ترتیب که از هر ده نفر از ریشتر سفیدان رابا توافق در میان در محلی جمع کرده و توسط این عده اعضاء هیأت مدیره انتخاب

شدند . باید گفت این انتخاب با عجله توأم بوده و بعلا و مستقیماً
توسط سهامداران صورت نگرفته و حالت دوم مرحله ای داشته است

ج : بازرسان :

یکی از دو بازرسان از میان اهالی و نفر دوم از طرف وزارت اصلاحات
ارضی انتخاب شده است .

د : مدیرعامل :

مدیرعامل کنونی از مؤسسه سهام شرکت بوده و از اقتدار کامل در حوزه
کار خود برخوردار است و وظایف هدایت و مدیریت را توأم با عهد و دار
است . مدیرعامل از خوشنامی و اعتبار اجتماعی قابل توجهی برخوردار
بین روستائیان قلمرو شرکت برخوردار است . وبه همین جهت بیش از
وظایفی که اساسنامه برای مدیرعامل پیش بینی کرده است خود
را موظف بحل مشکلات حوزه تحت مسئولیت خود میداند .

هـ - سازمان اداری شرکت :

در این شرکت جمعاً ۱۰ نفر را سپاهیان ترویج و ۱۰ نفر دیگر را
کارکنان وزارت اصلاحات ارضی تشکیل میدهند و تنها به دو نفر
از این اعضا از طریق شرکت سهامی زراعی حقوق پرداخت میشود .
کادر اداری شرکت و کارشناسان تحت نظر مدیرعامل شرکت به انجام
وظیفه می پردازند .

۶ - وضع مالی شرکت :

الف : سرمایه شرکت و تعداد سهامداران :

در حال حاضر تعداد سهامداران شرکت ۳۴۴ نفر و براساس -
 آخرین ارزیابی مجموع ارزش حق استفاده مطلق و دائم سهامداران
 از اراضی اعم از آبی و دیم برابر با ۸۷۰ ر ۶۲۴ ر ۷ ریال -
 گردید که با احتساب ۱۰۰۰ ریال ارزش اسمی هر سهم تعداد
 سهام ، سهامداران شرکت در حدود ۷۶۲۴ سهم گردید .

۷ - جمعیت و خانوارهای ساکن در دهات حوزه عمل :

جمعیت دهات حوزه عمل شرکت بالغ بر ۱۶۶۷ نفر می باشد که از
 ۳۱۸ خانوار تشکیل میگردد . نسبت خانوارهای زارع در این دهات
 در حدود ۸۸/۷ درصد و نسبت خانوارهای غیر زارع برابر با ۱۱/۳ درصد
 بوده است .

۸ - سازمانهای اجتماعی :

سازمانهای مختلف اجتماعی که برخی از آنها قبل از اصلاحات
 ارضی آغاز بکار کرده ولی بتدریج دستخوش تحولاتی گردیده است و این
 تحولات ناشی از انجام اصلاحات ارضی و تشکیل شرکت سهامی زراعی
 بوده است . این سازمانها عبارتند از :

انجمن ده - سپاهی دانه - سپاهی ترویج - دبستان
 خانه فرهنگ روستائی - سپاه بهداشت - .

۹ - طرز تلقی و برداشت سهامداران از شرکت :

طبیعی است که وضع روانی اعضاء شرکت در مقابل این پدیده نو که شرکت زراعی باشد از بد و تا سیس آن تاکنون همواره در تغییر بوده است . در اینجا بطور اختصار به وضع روانی روستائیان از آغاز تشکیل شرکت تا زمان حاضر می پردازیم .

الف : احساس مالکیت :

تملك زمین در ذهن روستائی اهمیت بسیار دارد و حدود ۹۵ درصد از آنان مالکیت زمین را معرف شخصیت دانسته اند . حدود ۴۴ درصد از آنها اظهار داشته اند که با تشکیل شرکت حیثیت و شان اجتماعی آنان کاهش یافته است . نسبت کسانی که عضویت در شرکت را مترادف با بالا رفتن موقعیت اجتماعی خود می دانسته اند حدود ۳۱ درصد بوده است . با پیوستن به شرکت مردم می پندارند که دیگر مالک زمین نیستند . بلکه سهامدارانی هستند که اگر شرکت خواست مبلغی بعنوان بهره به آنان می دهد و احساس می کنند که مالک چیزی نیستند . در عرف جامعه روستائی سهام شرکت نمیتواند معیار قدرت سهامداران باشد . و علت این امر بطور کلی بی اطلاعی از فلسفه ایجاد شرکت و منافع ناشی از تشکیل شرکت سهامی زراعی می باشد . از نظر روانی وابستگی و دل بستگی به زمین هنوز پابرجا مانده و بعضی از زارعان واگذاری زمین را باور ندارند . و اظهار داشته اند که حتی پس از تشکیل شرکت هم گاهی بزمین قبلی خود شرکشی میکنند .

ب : وضع روانی نسبت به شرکت :

در مورد این نکته که بنظر اعضا^۱ شرکت سهامی زراعی از نظر میزان پیشرفت کار چه شرایطی داشته است حدود ۴۵ درصد از خانوارهای مطالعه شده پاسخ دادند که شرکت در اقدامات خود موفق بوده است . عده قابل ملاحظه ای پاسخ نمیدانم را انتخاب کرده اند و این شاید راهی برای خودداری از اظهار نظر واقعی آنان بوده است . ۳۱ درصد از زارعان عقیده داشتند با انحلال شرکت زندگی آنان بدتر خواهد شد . پس از آن حدود ۲۸ درصد نسبت کسانی است که انحلال شرکت را عامل بهبود یافتن وضع زندگی خویش تصور می کنند آن دسته که دارای املاک بیشتری بودند نظر موافقی با شرکت دارند .

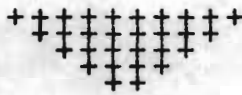
در زمینه وضع روانی سهامداران نسبت به شرکت باید به چند نکته که در حقیقت جنبه های مثبت شرکت سهامی زراعی است توجه داشته باشیم .

(۱) باتشکیل شرکت روستائیان از این امر رضایت دارند که دیگر مجبور نیستند بخاطر انجام کارهای متفرقه مربوط به ملك خود مثل مراجعه به اصلاحت ارضی وغیره به سازمانهای مختلف مراجعه کنند ، آسایش آنها از این جهت است که دولت راساً در این مورد اقدام می کند .

از آنجا که روستائیان تا حدودی دارای روحیه اتکا^۲ به غیر هستند و مایلند همیشه نیروی قوی تری از آنان حمایت کنند

از این بابت راضی بنظر میرسند و این امر را امتیازی
برای خود میدانند .

(۲) نکته ای که مورد تأیید بعضی از روستائیان به
آنست که با تشکیل شرکت سهامی زراعی اختلافات
میان افراد بسیار کمتر شده است .

فصل دوم: بررسی وضع اقتصادی ده ، خانوار، شرکت

الف : بررسی وضع اقتصادی ده ، خانوار :

۱- زراعت :

قبل از اجرای قوانین اصلاحات ارضی در سطح دهات حوزه عمل شرکت کل سطح زیر کشت حدود ۱۷۱۲ هکتار بوده که بیش از نیمی از آنرا زراعت گندم تشکیل میداد و غیر از زراعت گندم و جو، مهمترین کشت های این منطقه عبارتند از : پنبه ، چغندر ، ذرت پس از اجرای قوانین ارضی سطح زیر کشت در دهات حدود ۱۰۰/ هکتار افزایش یافت .

مطالعه نشان میدهد که درآمد ناخالص یک خانوار از زراعت قبل از اصلاحات ارضی حدود ۳۶۰۷۱ ریال بوده است لکن پس از اصلاحات ارضی این رقم به ۴۵۹۴۳ ریال افزایش یافت در مورد هزینه ی زراعتی خانوار باید گفت به طور متوسط هر خانوار قبل از اصلاحات ارضی ۶۴۴۶ ریال هزینه زراعی داشته که بعد از آن به ۱۲۰۸۷/ ریال رسیده است بیشتر این افزایش مربوط به بذر، حمل و نقل ، مصرف کود ، و تراکتور بوده است .

۲- باغداری :

بر اساس محاسباتی که در مورد باغداری و عواید خانوار از این راه بدست آمده روشن گردیده که قبل از اصلاحات ارضی متوسط درآمد ناخالص خانوار ۳۳۵۹ ریال بوده و پس از آن به ۵۰۳۰ ریال رسیده

۳ - دامداری :

متوسط تعداد گوسفند و بز در این منطقه برای هر خانوار قبل از اصلاحات ارضی ۲۴/۳ رأس و پس از آن ۱۴/۴۴ رأس بوده است .

متوسط درآمد ناخالص خانوار از دامداری قبل از اصلاحات ارضی ۳۴ ر ۰۲۱ ریال و پس از آن ۱۹/۸۷۵ ریال بوده است . هزینه دامداری قبل از اصلاحات ارضی بطور متوسط برای هر خانوار ۷۸۹ ر ۸ و بعد از آن ۳۴۶ ر ۸ ریال بوده است .

۴ - صنایع دستی :

از میان صنایع دستی در این منطقه قالی بافی ، گلیم بافی ، جوال و حصیر بافی در محل سابقه داشته است . صنایع دستی پس از اصلاحات ارضی رونق بیشتری پیدا کرده است و این افزایش بخصوص در مورد قالی بیشتر است . درآمد ناخالص خانوار از صنایع دستی قبل از اصلاحات ارضی ۶۲۴ ریال و هزینه آن ۳۲۴ ریال و پس از اصلاحات ارضی ۱۰۶۰ ریال و هزینه ۴۵۶ ریال بوده است .

۵ - منابع اعتباری :

متوسط وام يك خانوار در سال گذشته برابر ۸۴۳ ر ۱۲ ریال بوده است که ۵۴/۴ درصد آن از طریق خرید نسبه و دریافت وجه دستی از علا فو دکاندار تا مین شده است . پس از آن شرکت تعاونی قرار دارد که جمعا ۳۴ درصد از وام را تشکیل میدهد . مطالعه نشان میدهد که قسمت اعظم وام های دریافتی یعنی ۶۳/۸

درصد به مصرف تا^۱ مین معاش اعضا^۲ خانواری رسد .

۶ - درآمد ، هزینه ، مصرف :

بررسی مانسان میدهد که تا قبل از تشکیل شرکت ۶۴ درصد از درآمد یک خانوار عضو شرکت زراعی از زراعت تا^۱ مین شده و پس از آن - دامداری قرار دارد . بطور متوسط درآمد خانوار از منابع فوق پس از اصلاحات ارضی ۵۲۸۷۰ ریال است که با توجه به وام - دریافتی به ۷۱۴ ر ۶۵ ریال میرسد میزان هزینه های خانوار بابت مواد مصرفی ۱۲۵ ر ۵۱ ریال و بابت هزینه های زراعی^۲ دامداری ، صنایع دستی ۸۸۹ ر ۲۰ ریال میگردد . مجموع هزینه های خانوار ۱۴ ر ۷۲ ریال است که نشان میدهد خانوار بطور متوسط ۳۰۰ ر ۶ ریال کسری هزینه داشته است .

ب : بررسی وضع اقتصادی شرکت زراعی :

۱ - زراعت :

در سال زراعی ۴۷ - ۴۸ سطح زیر کشت گندم برابر با ۱۰۰۳/۵ هکتار بوده است که از سه نوع بذر استفاده شده است و میزان عملکرد سطح کشت هر کدام تفاوت داشته است . کل هزینه های انجام شده در مورد کشت و برداشت و فروش گندم برابر با ۱۲۷/۱۲۷ ر ۷۰۶ ر ۲ ریال بوده است و با توجه باینکه گندم از قرار هر سه کیلو ۱۸ تا ۲۰ ریال بفروش رفته پیش بینی میشود که - درآمد ناخالص شرکت از این کشت در حدود ۰۰۰ / ۰۰۰ ر ۵۰۰ ریال

خواهد بود که پس از کسر هزینه های مربوطه در آمد خالص شرکت به ۸۷۳ ر ۷۹۳ ر ۳ ریال برسد بطور کلی جمع در آمد ناخالص تقریبی شرکت از کشت محصولات مختلف به ۷۸۲ ر ۳۴۰ ر ۱۲ ریال و هزینه های آن ۳۶۵ ر ۸۸۳ ر ۴ ریال پیش بینی میشود که پس از کسر هزینه به ۴۱۷ ر ۴۵۷ ر ۷ ریال در آمد خالص خواهد رسید.

ج : عواید سهامداران قبل و پس از تشکیل شرکت :

با تشکیل شرکت زراعی سطح زیر کشت افزایش یافت و میزان در آمد در سطح دهات حوزه عمل بعلت بهبود روش کشت و استفاده حداکثر از اراضی بیشتر شده . مطالعه نشان میدهد که در آمد ناخالص یک خانوار از طریق زراعت در حدود ۸۰۰ ر ۳۳ ریال بوده است . از سوی دیگر متوسط اراضی زیر کشت آبی یک خانوار در این منطقه برابر با ۶/۵۹ هکتار بوده است و در مورد اراضی نیم این رقم به ۱/۳۹ هکتار میرسد که جمعاً برابر با ۷/۹۸ هکتار است .

متوسط تعداد سهام خانوار ۲۹ سهم می گردد و با توجه به کل در آمد ناخالص شرکت از منابع مختلف میزان تقریبی عواید هر سهم در حدود ۱۱۰۰ ریال خواهد بود که با در نظر گرفتن حد متوسط ۲۹ سهم عواید یک خانوار از راه زراعت در حدود ۳۱۹۰۰ ریال خواهد بود . در مقایسه آن با قبل از تشکیل شرکت که در حدود ۳۳۸۰۰ ریال بوده است . لذا بر این اساس ۱۹۰۰ ریال کاهش در درآمد خانوار مشاهده میشود .

فصل سوم: بررسی مسائل و مشکلات

الف: مشکلات سهامداران قبل از تشکیل شرکت:

بموجب این مطالعه خانوارهای عضو شرکت زراعی با مسائلی مواجه بوده اند که تقریباً اکثر آنها همان مسائل عمومی محیط روستایی بوده است در این منطقه مهمترین مسأله که بالا ترین درصد را به خود اختصاص داده است مربوط به ناچیز بودن سطح درآمد مردم است (حدود ۲۴ درصد). پس از این مشکل باید به بدهی خانوارها - بیکاری - بالا بودن هزینه زندگی و فقدان تسهیلات عمومی اشاره کرد.

در گیر و دار چنین شرایط عمومی بود که شرکت سهامی زراعی تشکیل شد و مانند هر یک پدید آمده نو مواجه با مسائلی گردید که از نظر اجتماعی و اقتصادی حائز اهمیت خاصی است.

ب: مشکلات سهامداران بعد از تشکیل شرکت:

در این بحث اختصاراً "رئوس مسائلی که در خلال دو بررسی در دهات حوزه عمل مشخص شده است بشرح زیر مورد توجه قرار میگیرد.

۱- اصطلاح رعیت دولتی:

روستائیان عضو شرکت این طور اندیشه میکنند که زمین آنها متعلق به دولت شده است و آنها نیز رعیت دولت شده اند. از این نظر است که اصطلاح رعیت دولتی بین مردم متداول شده و روستائیان خود را رعایای دولت میدانند.

۲ - عدم اطلاع عمومی از کار در سازمانهای جدید مانند شرکت سهامی زراعی :

روستائیان عضو شرکت سهامی زراعی بدرستی بمحاسن عضویت در شرکت و سیستم کارهای دسته جمعی واقف نیستند . و این بی اطلاعی ناشی از این است که در گذشته مسئله کشت و برداشت محصول بصورت اشتراکی وجود نداشته است هر يك از زارعین بطور فردی برای حفظ موقعیت و مصلحت خود میکوشید و بدیهی است که زمان لازم است تا سهامداران بتوانند بانظام جدید تولید خود را توجیه کنند .

۳ - بیکاری :

با ورود ماشین آلات به روستا و تغییر سیستم تولید اکثریت روستائیان بیکار شده اند . میزان کارهایی که شرکت به آنان رجوع میکند بسیار کم است از این جهت اغلب روستائیان در یک بیکاری ممتد و خسته کننده بسر میبرند و بهیچ وجه دارای فعالیتی نیستند . بدیهی است که حاصل این بیکاری برای زارعین نتایج سوئی از نظر اقتصادی و روانی بهار میآورد .

۴ - مشکلات جدید در گذران زندگی :

باتشکیل شرکت سهامی زراعی مشکلات جدیدی در وضع اقتصادی اکثر روستائیان عضو شرکت پدید آمد . در گذشته روستائیان کم درآمده کم بود هزینه زندگی خود را از طریق پیش فروش محصول و یا نسبه پیری و یا دریافت وام او دکانداران و پيله و ران و منابع

دیگر تا مین میگردند و میزان مالکیت آنان بر زمین و یا برداشت محصول زارع ملاک اعتبار آنان محسوب میشود و چون در حال حاضر مالکیت تغییر شکل پیدا کرده است و دکانداران و پیله وران با سیستم جدید مالکیت ماء نوس نگریده اند لذا وضع اعتباری و نسبه بری روستائیان را بهمیزان قابل توجهی محدود کرد است و این امر در زندگی روستائیان اثر نامطلوبی بوجود آورده است .

۵ - نقش شرکت تعاونی :

در روستاهای قلعرو شرکت سهامی زراعی این منطقه کار شرکت تعاونی عملاً متوقف گردیده است و باین ترتیب روستائیان عضو شرکت ازد ریافت وام نقدی محروم شده اند و با توجه باینکه در گذشته وام شرکت تعاونی نقش مؤثری در تا مین کمبود هزینه زندگی آنان داشته است . سلب این امکان مشکلی در وضع آنها بوجود آورده است که جبران آن بسادگی امکان پذیر نیست و محتاج به زمان خواهد بود .

۶ - فقدان سیستم ارتباطی :

در روستاهای قلعرو شرکت سهامی زراعی مردم با هدفها و برنامه های شرکت آشنائی کافی ندارند و این امر موجب گردیده است که تصور درستی از مفهوم شرکت در ذهن روستائیان بوجود نیامده است . بنابراین ضرورت دارد که در زمینه آگاهی و آشنائی بیشتر اعضای شرکت در کارهای جمعی و فعالیت های شرکت اقداماتی بعمل آید . تا بطور مستمر کلیه سهامداران در جریان برنامه های شرکت قرار گیرند .

۷ - خودداری شرکت از خرید وسایل کشاورزی زارعان :

برخی از کشاورزان که به عضویت شرکت درآمده اند پس از اصلاحات ارضی مبادرت به تهیه وسایل کشاورزی مدرن مثل تراکتور کمباین و غیره نموده بودند و از این بابت مبالغی بد هکار بودند . با تشکیل شرکت سهامی زراعی و خودداری شرکت از خریداری این وسایل از کشاورزان ، کسانی که این وسایل را تهیه کرده اند با مشکلاتی چند روبرو شده اند از طرفی سرمایه ای که صرف تهیه این وسایل شده بدون استفاده مانده و باید مبالغ قابل توجهی بعنوان قسط بپردازند . در عین حال که در آمدی ندارند . و از طرف دیگر متاسفانه امکان فروش این وسایل در دهات مجاور بسیار کم است و بغرض وجود چنین امکانی قیمت این وسایل در بازار آزاد نازلتر است و موجب میشود که روستائی مبلغ قابل توجهی ضرر کند .

۸ - تمایل به دامداری :

پدیده قابل توجه دیگر ایجاد رغبت در روستائیان نسبت به امور دامداری است . روستائیان ترجیح میدهند که بمحض داشتن مختصر پولی نسبت به امر خرید دام اقدام نمایند و از فواید گوناگون آن استفاده کنند و این تمایل بخصوص در نقاطیکه مشکلاتی از نظر چرا وجود ندارد بیشتر است با در اختیار داشتن گوسفند و گاو معیشت روستائی از نظر برخی مواد غذایی تا مین میشود و هم از فروش محصولات دامی قدرت اقتصادی بیشتری پیدا میکند و از نظر

اجتماعی اصولاً دامداری ایجاد نوعی پرستیز اجتماعی در محیط روستا میکند .

۹- گروهی که از شرکت رضایت دارند :

در دهات عضو شرکت زراعی قصر شیرین بویژه آندسته از دهاتی در نوار مرزی ایران و عراق قرار دارند بعضی از مردم دهات بخصه آنهاست که سن کمتری دارند و دارای قدرت بدنی کافی هستند و در امر قاچاق فعالیت میکنند از عضویت در شرکت زراعی نهایت رضایت را دارند چه با تشکیل شرکت دیگر آنها مسئولیتی از نظر کشت اراضی نسق خود احساس نمیکند زیرا بهره برداری از زمین بدون دخالت آنها انجام میشود و حال آنکه تا قبل از تشکیل شرکت این عده مجبور بودند قسمتی از وقت سالیان خود را صرف اینکار نمایند و عملاً کمتر میتوانند به امر قاچاق بپردازند و از این جهت تشکیل شرکت کاملاً "بمنفع این گروه است .

ج : مشکلات عمومی شرکت زراعی :

غیر از مسائلی که بر شمردیم و همه بنوعی در کار شرکت تاثیر میگذارند باید به برخی از مسائل که اختصاصاً مربوط بخود شرکت زراعی میشود اشاره کنیم و در اینجا بیشتر مسائلی است که از نظر عمومی بویژه از نظر مدیریت برای شرکت مطرح است .

۱- مکاتبات اداری :

بتدریج حجم مکاتبات اداری میان شرکت با قسمتهای مختلف وزارت اصلاحات ارضی و بخصوص سازمان امور شرکتهای زراعی فزونی میگیرد

و مسئولین شرکت موظفند همه ماهه مقدار زیادی جدول و فرمهای گوناگون را تکمیل نمایند و یا مقداری از وقت خود را اختصاص به نامه نگاری با دستگاہهای دیگر دهند و انجام اینکار عملاً مقداری از وقت مسئولین شرکت را تلف میکند.

۲ - تجاری یا اداری بودن :

در حال حاضر شرکت زراعی هم جنبه اداری دارد و هم تجاری باید روشن شود که آیا شرکت های زراعی دارای استقلال کامل از نظر حقوقی هستند یا آنکه نوعی واحد اداری محسوب میشوند. در حال حاضر شرکت های سهامی زراعی در عین اینکه از نظر اساسنامه و تشکیلات نوعی واحد بازرگانی هستند عملاً تبعیت از سازمانهای گوناگون وزارت اصلاحات ارضی میکنند و از اینرو بسیاری از اختیارات خود را از دست میدهند.

۳ - عدم هماهنگی میان فعالیت شرکت با موسسات دیگر:

در سطح روستا بسیاری از سازمانها را میتوان ذکر کرد که از نظر چگونگی فعالیت دارای نوعی ارتباط با شرکت زراعی هستند. گذشته از این با بسیاری از سازمانهای اداری شهری مانند ادارات اصلاحات ارضی، کشاورزی، آبادانی و مسکن و کشور سروکار دارند و از آنجا که هیچکدام از این سازمانها دارای برنامه های خاصی نیستند و احتمالاً اقدامات آنها در سطح روستا توأم با مسائلی است. عملاً هماهنگی لازم میان این فعالیتها برقرار نشده حتی ممکن است در مواردی شرکت های

زرّاعی مواجه با ضررهای گردند .
بنابراین ایحاد هم آهنگی در سطحی که منطبق
با برنامه های شرکت زرّاعی باشد امری کاملاً ضروری
می نماید .

